

Towarzystwo Rzeczoznawców
i Likwidatorów Szkód

Szkody Łowieckie

ramy prawne a odpowiedzialność dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich

Szkody łowieckie (w tym zasady odpowiedzialności i likwidacji) zostały uregulowane w:

- Ustawie z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066 ze zm.).
- Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 8 marca 2010 r. w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód oraz wypłaty odszkodowania za szkody w uprawach i płodach rolnych (Dz. U. z dnia 24 marca 2010 r.) - dalej „rozporządzenie”.

Kto ponosi odpowiedzialność

W kontekście tematyki, w pierwszej kolejności wskazać trzeba na następujące zagadnienia, które nie zostały uregulowane w przepisach prawnych oraz te, które wymagają doprecyzowania lub zmiany w celu ujednolicenia odpowiedzialności oraz zasad szacowania

- szczegółowe określenie przedmiotu szkody,
- metodyka wyliczenia odszkodowania dla poszczególnych rodzajów upraw, - **ustalenie procentu zniszczenia, wydajności oraz ceny**
- przygotowanie teoretyczne i praktyczne osób mających szacować szkody,
- mediacja w procesie likwidacji szkody,
- zasady współdziałania w zapobieganiu szkodom oraz konsekwencje braku współpracy dzierżawcy (zarządcy) i poszkodowanego w tym zakresie,

Przedmiotem szkody są uprawy i płody rolne. Ustawodawstwo nie zawiera definicji pojęcia „uprawa rolna”. Pojęcie zdefiniował Sąd Najwyższy w Uchwale z dnia 27 listopada 2007 roku (sygn. akt: III CZP 67/07, OSNC 2008/12/136):

uprawa rolna - każda uprawa prowadzona na gruncie rolnym

Tak sformułowana definicja wydaje się zbyt ogólna. Pominięto całkowicie definicję „płodu rolnego”.

W znaczeniu agrotechnicznym przedmiotem uprawy rolnej są gatunki roślin typowo rolniczych, warzywnych i sadowniczych.

Metodyka wyliczenia odszkodowania dla poszczególnych rodzajów upraw

Towarzystwo Rzeczoznawców
i Likwidatorów Szkód

Przepisy prawne nie wprowadziły metody (sposobu) szacowania szkód. Co więcej – nie uwzględniają różnorodności upraw, dla których niezbędne jest odmienne postępowanie przy szacowaniu szkody.

Szacujący często stosują własne, bliżej nieokreślone sposoby do wyznaczenia procentu zniszczenia lub sięgają do metod szacowania strat w uprawach rolnych stosowanych na potrzeby likwidacji szkód klęskowych, wyłączeń czy wyceny nieruchomości. Metody te nie są miarodajne dla szacowania szkody łowieckiej.

Przygotowanie teoretyczne i praktyczne osób mających szacować szkody

Towarzystwo Rzeczoznawców
i Likwidatorów Szkód

Ustawodawca zaniechał określenia choćby podstawowych wymogów w zakresie przygotowania merytorycznego szacujących do sprawowania tej funkcji (konieczność ukończenia stosownych kursów, odbycia praktyki, posiadania kierunkowego wykształcenia).

Co istotniejsze, nie ma ram prawnych dla profesji szacującego (rzeczoznawcy) co oznacza, iż aktualnie każda osoba może pełnić tą funkcję. Wystarczy uzyskać pisemne upoważnienie od dzierżawcy (zarządcy) danego obwodu łowieckiego.

Podobnie jak w przypadku szacujących, Ustawa milczy na temat kompetencji i przygotowania merytorycznego osób mających być mediatorami. Nie sprecyzowano także trybu przeprowadzenia mediacji.

W praktyce mediacja jest iluzoryczna. Mediatorzy nie posiadają najczęściej żadnej wiedzy z dziedziny szacowania szkód łowieckich, nie potrafią ocenić zasadności stanowiska stron mediacji.

Zasady współdziałania w zapobieganiu szkodom oraz konsekwencje braku współpracy dzierżawcy i poszkodowanego w tym zakresie.

Towarzystwo Rzeczoznawców
i Likwidatorów Szkód

Nie istnieją prawnie usankcjonowane zasady współdziałania dzierżawców (zarządców) oraz poszkodowanych w celu zapobiegania i ograniczania szkód. Posiadacz uprawy ma jedynie obowiązek wyrażenia zgody na budowę przez dzierżawcę urządzeń lub wykonywanie zabiegów zapobiegających szkodom – pod rygorem odmowy wypłaty odszkodowania. Poszkodowany nie ponosi sankcji w przypadku braku czynnego działania przy zapobieganiu szkodom (np. przy odmowie wspólnego grodzenia uprawy, lub częściowego poniesienia kosztów zapobiegania szkodom).

Finansowanie szkód.

Wypłata odszkodowań za szkody wyrządzone w uprawach i płodach rolnych przez określone ustawowo gatunki zwierząt dziko żyjących, każdorazowo obciąża dzierżawców obwodów łowieckich. Nie istnieją żadne regulacje prawne określające mechanizmy współfinansowania szkód oraz kosztów ich wyceny.

- problem z ustaleniem odpowiedzialności dzierżawcy obwodu łowieckiego,
- dowolność szacowań, brak możliwości jednoznacznego wykazania i zweryfikowania oszacowanych wielkości,

Zbyt często dochodzi do sporów pomiędzy dzierżawcami (zarządcami) a poszkodowanymi. Wypłacane są zaniżone lub zawyżone odszkodowania na podstawie błędnych wyliczeń (niedoszacowanie lub przeszacowanie). Coraz częściej pojawiają się dodatkowe koszty związane z likwidacją szkody – m.in. koszty działalności pełnomocników powoływanych w toku postępowania szkodowego, koszty postępowania sądowego (opłata sądowa, koszty zastępstwa procesowego, koszty opinii biegłych).

Sytuacja jest niekorzystna zarówno dla odpowiedzialnych za szkody, jak i dla poszkodowanych. Liczne nieprawidłowości przy szacowaniu szkód łowieckich nader często skutkują wymierną dodatkową szkodą (stratą) w majątku dzierżawcy (zarządcy) jak i poszkodowanego.

Aktualne regulacje prawne uniemożliwiają rzetelną weryfikację wypłacanych odszkodowań, które w skali kraju sięgają sumy ok. 65.000.000 70.000.000 PLN rocznie. Do tej sumy należy doliczyć koszty likwidacji ponoszone przez odpowiedzialnych za szkody łowieckie.

**Skutecznym rozwiązaniem problemu mogą być m.in.
Następujące działania:**

Wprowadzenie możliwie precyzyjnego pojęcia przedmiotu szkody oraz jego zróżnicowanie – z uwagi na różnorodność upraw (rośliny rolnicze, rośliny warzywne, rośliny sadownicze) oraz różnorodność ich charakteru (uprawy jednoroczne, uprawy wieloletnie).

Corocznie Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej ogłasza listy odmian roślin rolniczych, warzywnych i sadowniczych wpisanych do krajowego rejestru w Polsce. Listy są urzędowymi wykazami odmian, których materiał siewny może być wytwarzany i może się znajdować w obrocie w kraju, a po ich wpisaniu do wspólnotowego katalogu – na obszarze całej Unii Europejskiej.

Dodatkowo w przypadku upraw wieloletnich, koniecznym wydaje się uwzględnienie stadium wegetacji oraz plonowania.

Warunkiem odpowiedzialności powinno być też prowadzenie upraw wyłącznie na gruntach rolnych i to w sposób ściśle związany z produkcyjną funkcją ziemi jako środka produkcji.

Wprowadzenie powszechnej metodyki szacowania szkód, co ułatwi i usprawni szacowanie, wyznaczy niezbędne do przeprowadzania w ustalonej kolejności czynności, jakie powinien wykonać każdy szacujący podczas likwidacji szkody. Metodyka winna w jasny sposób określać metody ustalania procentu zniszczenia, wydajności, powierzchni zredukowanej dla szacowanych upraw o zróżnicowanym charakterze uszkodzeń. Oszacowane wartości winny być mierzalne dla stron postępowania tak aby sporządzony protokół nie pozostawiał wątpliwości.

Prawne usankcjonowanie wymogów koniecznych do sprawowania funkcji szacującego (rzecznawcy).

Wprowadzenie powszechnie obowiązujących i jasnych kryteriów koniecznych do legitymowania się tytułem szacującego (rzecznawcy) podniesie poziom szacowań i sprawi, że wyniki szacowań będą bardziej miarodajne.

Kryteria te to przykładowo:

- konieczność zdobycia wykształcenia kierunkowego zakończonego egzaminem,
- odbycie praktyki

Koniecznym wydaje się przyznanie autonomii szacującemu, by nie był powiązany z żadną ze stron. Jednocześnie gwarantem prawidłowości działań szacującego byłby system kontroli.

Rozwiązania czerpać można z obowiązujących w Polsce uregulowań prawnych profesji rzeczoznawcy majątkowego.

Innym pozytywnym efektem nabywania odpowiednich kwalifikacji przez szacującego jest nabywanie wiarygodności, szacunku i zaufania u poszkodowanych. Poszkodowani stają się bardziej ugodowi i skorzy do współpracy

Rozwiązanie problemu

Współdziałanie stron w zakresie zapobiegania szkodom i ograniczania szkód.

Obowiązek współdziałania winien zostać możliwie precyzyjnie uregulowany prawnie. Należy też do przepisów prawnych wprowadzić sankcje braku współdziałania, jako środek dyscyplinujący.

Współdziałanie przede wszystkim ograniczy liczbę oraz wielkość szkód łąwieckich. Sprzyjać też będzie pozyskiwaniu bardziej wiarygodnych i miarodajnych danych dotyczących szkód. Dane te są niezbędne dla prawidłowej oceny ryzyka szkodowego.

Dotkliwość negatywnych konsekwencji aktualnego stanu prawnego, w tym w szczególności ponoszenie zbyt dużych kosztów związanych ze szkodami łowieckimi wymusza podejmowanie działań naprawczych,

Dziękujemy Państwu za uwagę